

ณ กาลครั้งหนึ่ง
(สด) จากประเทศเวียดนาม
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ [วันที่ ๒ ดาลัด]

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง
(สด) จากประเทศเวียดนาม
๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ [วันที่ ๒ ดาลัด]

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

สนทนาธรรมที่ K'Lan Eco Resort ดาลัด วันแรก
(๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘)

เข้าใจมากขึ้น ๆ "ไม่ใช่คำ" แต่ "เข้าใจลักษณะ" โดยตรง
เป็นขณะเดี๋ยวนี้นี้ ไม่ใช่ขณะอื่น!!!

สิ่งที่ปรากฏ คือ อะไร?

ตอบ :

เห็น ได้ยิน

ท่านอาจารย์ :

ดับไปแล้ว สิ่งที่เหลือ คือ สิ่งที่กำลังปรากฏ เดียวนี้!!!

ซาร่าห์ :

เมื่อเห็น เหมือนกับเราเห็นคน ตันไม้ แต่จริง ๆ เป็นสิ่งที่
เพียงปรากฏทางตา ปรากฏ "เสียง" ก็เช่นกัน ที่เป็นอย่าง
นี้ เพราะเรายึดถือสิ่งที่ปรากฏเป็นเรา "ไม่ใช่เรา" ที่ "เห็น"

ก่อนที่จะรู้ว่าเป็นคน ต้อง "เห็น" หลายขณะ ระหว่างเห็น
ได้ยิน ต้องมีคิดนึก เมื่อคิด คิดด้วยอวิชชา โภคะ หรือ
โทสะ? ส่วนใหญ่คิดด้วย "ความไม่รู้" ไม่รู้ว่า เห็นเพียง
สิ่งที่ปรากฏทางตา เราอ่านเรื่องวิถีจิตว่า จิตเป็นจิต
ไม่ใช่เรา จุดประสงค์ของการศึกษา คือ ให้รู้ว่า ไม่ใช่
ตัวตน สัตว์ บุคคล

ถาม 2 :

โทสะเกิดพร้อมโทมนัสเวทนา ไม่สามารถแยกโทมนัส และโสมนัสเวทนาได้ ขอความกรุณาอธิบาย เวทนา เจตสิก 2 อย่างได้ไหม?

ท่านอาจารย์ :

เกิดคนละขณะ และ ไม่ใช่เรา

ซาร่าห์ :

สิ่งที่ปรากฏให้เห็น ไม่ใช่เรา

ท่านอาจารย์ :

เรารู้ว่า คนนี้ คนนั้น เพราะอะไร? เพราะ "คิด" ไม่ใช่คุณ

ซาร่าห์ :

เพราะเหตุปัจจัยต่างกัน ไม่ใช่ คุณคิด ไม่ใช่เรา เราคิด "ไม่ใช่เรา"

จน :

จิตเกิดดับรวดเร็ว เช่นเดียวกับเจตสิก ที่เราคิดว่า เกิดพร้อมกัน เพราะความรวดเร็ว เมื่อเจริญสติ ไม่ได้มีสติ ตลอดเวลา แต่มีธรรมะเกิดดับสืบต่อตลอดเวลา

ท่านอาจารย์ :

พระภิกษุ :

ท่านอาจารย์ :

พระภิกษุ :

ท่านอาจารย์ :

ทุกคนที่ยังมีกิเลส กิเลสสามารถเกิดได้ตลอดเวลา

เมื่อกิน รู้ว่ามีขณะต่างกัน อาหารก็ต่างกัน อย่างนี้ถูกไหม? จิตที่รู้รสมะม่วง ต่างกับจิตที่รู้รสขนุน

คนละขณะ เป็นธรรมชาติที่ปรากฏตามความเป็นจริง

ทุกขณะที่คิด เป็นสัมมาทิฐิหรือไม่?

ถ้าไม่รู้เดี๋ยวนี้ ก็ยังไม่ใช่!!! เพียงคิดเรื่องราว ขณะที่ไม่รู้ โลกะทำให้อยากรู้ว่า นี่เรียกว่าอะไร?

चारार्ह :

จอน :

เห็นเป็นธรรมชาติ

เมื่อพูดถึงเห็น ชอบ ไม่ชอบ เราหมายถึงเราชอบ เราไม่ชอบ เพราะไม่เข้าใจสภาพจิตในขณะนั้น เพราะเราไม่ใส่ใจจิตที่เปลี่ยนไป เราไม่เข้าใจสภาพจิตและธรรมชาติ ไม่เข้าใจสติและปัจจัยให้เกิดสติ

ท่านอาจารย์ :

สติ คือ อะไร? ไม่ใช่สติคืออะไร? ถ้าไม่ใช่ธรรมะเดี๋ยวนี้
ยังไม่มีปัจจัยพอให้สติเกิด สัมมาสติ ไม่ได้เกิดด้วยความ
ตั้งใจ แต่เพราะเหตุปัจจัยที่เหมาะสม เช่น ถ้าไม่เข้าใจ
เห็นเดี๋ยวนี้ ก็ไม่สามารถระลึกได้ ไม่ได้หมายความว่า
อ่านเรื่องสัมมาสติมากขึ้น แล้วสัมมาสติจะเกิดได้ ไม่ใช่
เราหรือใคร จะควบคุมให้สัมมาสติเกิดได้ตลอดเวลา

ชาวาร์ห์ :

ต้องเข้าใจให้ชัดเจนระหว่าง ปรมัตถ์และบัญญัติ เห็นสิ่งที่
เพียงปรากฏ ไม่ใช่ คน ต้นไม้ "ได้ยิน" เพียงได้ยิน "เสียง"
ไม่ใช่ "เสียงพูด" นั่นคือ "คิด" ที่จริงมีเพียงเห็น...ได้ยิน...
แล้วคิด...เมื่อเจริญสติต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่าง
ปรมัตถ์และบัญญัติ ถ้ายังไม่เข้าใจ สติเกิดไม่ได้ เมื่อรู้ส
มะม่วง หรือไม่ว่าอะไร นั่นคือ "คิด" ไม่ใช่ "ระลึก"

พระภิกษุ :

เราควรหยุดคิด ระหว่างลืมนหรือไม?

ท่านอาจารย์ :

เราควรได้หรือ? พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ละคลาย เมื่อได้ยิน สัมมาสติ ปัญญา สติ ยังไม่เข้าใจ สัมมาสติ แต่เป็นปัจจัยให้ติดข้อง ที่จะมีปัญญา โดยไม่รู้ ว่า สัมมาสติสามารถเกิดได้เดี๋ยวนี้ ถ้าเข้าใจพอ ทางลัด ให้เกิดสติไม่ใช่คำสอนของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะ เรา ไม่สามารถเข้าใจเดี๋ยวนี้ ต้องเป็นปัญญา ถ้า ไม่ได้ฟังคำของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ไม่สามารถเข้าใจอนัตตาได้

...ถ้าเข้าใจ 1 คำ ก็สามารรถเข้าใจคำอื่นได้ เช่น ธรรมะ มี
ธรรมะ เดียวนี้ไหม? อยู่ในหนังสือ? หรือเพียงคำ? แต่เป็น
ความจริงที่ปรากฏเดี๋ยวนี้ ถ้าไม่มีเหตุปัจจัย จะไม่มีอะไร
เกิดเลย...

ซาร่าห์ :

สิ่งที่เกิดปรากฏเดี๋ยวนี้ เป็นธรรมะที่เกิดเพราะเหตุปัจจัย
ที่เรียกว่ามะม่วง เป็นปัจจัยต่างกัน ที่คิดว่าเราจะหยุดคิด
ขณะติดข้องมากขึ้น เช่น อยากมีสติ เพราะติดข้องอยาก
ให้ตัวเองมีมากขึ้น ต้องเป็นการละลาย ไม่ใช่ติดข้อง

มากขึ้น ไม่ใช่พยายามทำอะไร โดยไม่เข้าใจ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงเรื่อง "เห็น" สิ่งที่ถูกเห็น ไม่ใช่ภิกษุหรือคฤหัสถ์ ทั้งหมดเป็นสภาพธรรมที่เกิดปรากฏ เพราะเหตุปัจจัย "ไม่ใช่เรา"

ถาม :

ท่านอาจารย์ :

ขณะเห็น คิดรูปร่างสัญญาณ ทำไมจึงเป็นอกุศล?

มี "คำ" มาก ที่ยังไม่เข้าใจ "คำเดียว" ของ พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า "ลึกซึ้ง" ใครคิดว่าง่ายคนนั้นประมาท!! เป็นคำสอนของผู้ตรัสรู้หรือไม่? เข้าใจพระคุณของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าหรือไม่? ได้ยินคำว่า "เห็น" ก็ครั้ง? ตอนนี้อยู่กำลังเห็น แต่ก็ยังไม่เข้าใจ!! เห็นความห่างไกลของปัญญาหรือยัง?

ก่อนฟังพระธรรม เข้าใจคำว่า "ธรรมะ" หรือไม่? เมื่อถามว่า ธรรมะ คือ อะไร? มีคนตอบได้ ก็คน? และเข้าใจจริง ๆ หรือไม่? ธรรมะ คือ อะไร?

ตอบ : ความจริง

ท่านอาจารย์ : ตอบอย่างเดียว?

ตอบ : แข็ง

ท่านอาจารย์ : ขณะ "แข็ง" กำลังปรากฏ ฐึ้นไหม?

ตอบ : ไม่

ท่านอาจารย์ : เห็นไหมว่า ลึกซึ้ง แม้คำเดียว ก็ยังไม่เข้าใจ ขณะที่ "แข็ง" กำลังปรากฏ ขณะนั้นเป็นอย่างไร?

จากการฟังคำสอน ทำให้รู้ว่า ความไม่รู้ มากแค่ไหน? สามารถมีสัมมาสติ โดยไม่เข้าใจธรรมะทั้งหมด ได้ไหม? ถ้าคิดว่า "นั่ง" แล้วจะรู้สิ่งที่กำลังปรากฏ เป็นไปไม่ได้!!! เข้าใจจริง ๆ ว่า ขณะนี้ มีสิ่งที่กำลังปรากฏ ไม่ต้องเรียกธรรมะก็ได้ นั่นคือจุดเริ่มเข้าใจ ไม่ใช่เรา พยายาม ไม่ใช่เราที่ฟัง ไม่ใช่เลือกด้วย เพราะมีเราตลอดเวลา

ชำระห : เห็นเพียงเห็นสิ่งที่เห็นได้ ไม่ใช่เห็นรูปร่างสัณฐาน สัญญาจำ เช่น จารสมะม่วงได้

ทาม :

ท่านอาจารย์ :

ยากที่อาจารย์ให้ศึกษาทีละคำ แต่บอกว่าไม่ให้คิดมาก เป็นวิธีของแต่ละคน เช่นคำว่า "ธรรมะ" คิดเองหรือเปล่า? หรือ "สิ่งที่ปรากฏ" คิดเองหรือเปล่า? เป็น "ธรรมะ" ไม่ว่า จะพูดในภาษาอะไร ลองหลับตา เห็น "สี" หรือไม่? แต่ ขณะเห็น ไม่เข้าใจเห็นและสิ่งที่ถูกเห็น ถ้าไม่เข้าใจคำ สอน ยังไม่ใช่เห็นในขณะที่เห็น ก่อนนี้ ยึดถือสิ่งที่เห็นเป็น คน เพราะไม่รู้ เพราะติดข้อง เห็นก็ติดข้องทันที ก่อนที่จะ รู้ว่าเป็นอะไร

ผัสสะ สามารถเกิดกับโลกุตตรจิตได้ กับโลกมุลจิตได้ ไม่ ต้องรีบมีสติ อย่าคิดว่าคำสอนง่ายมาก แม้แต่ "คำเดียว" ก็ต้องเข้าใจจริง ๆ เห็นดับไป แล้วหายไปไหน? ถ้าไม่มีรูป ที่สามารถเห็นได้ เพียงเห็นก็เป็นธรรมะ ถ้าไม่ศึกษาให้ เข้าใจว่า ไม่มีเรา มีแต่สภาพธรรมที่เกิดเพราะเหตุปัจจัย ไม่มีใคร มีแต่ "ความเข้าใจถูก" สะสม "ความเข้าใจถูก" ทีละนิด เดียวนี้!

- ถาม :** อธิบายวิธีเจริญสติ
- ท่านอาจารย์ :** ใครเจริญ? "เรา" เจริญไม่ได้ ต้องฟังวาจาสำเร็จ ของผู้
ตรัสรู้ จากพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่จากใคร
ก็ได้!!
- ชาวาร์ :** ศึกษาเพิ่มขึ้น ต้องเข้าใจคำว่า "ศึกษา" พระโสดาบันต้อง
ศึกษา พระอรหันตไม่ต้องศึกษา ศึกษา หมายถึง ระลึกรู้
ขณะนี้ เราอาจอ่านหนังสือว่า จิตคืออะไร พุดถึงจิตติด
ข้อง แต่ "ศึกษา" ต้องเป็น "ขณะที่กำลังปรากฏ" ที่อ่าน
หนังสือ เพื่อเข้าใจธรรมะเพิ่มขึ้น ต้อง "ตรง" ที่จะรู้ว่า
ศึกษาหรือยัง?

- ท่านอาจารย์ :** ถ้ามีคนพูดว่า มีสัมมาสติเดี๋ยวนี้ เป็นไปได้ไหม? เราต้อง
พุดถึงธรรมะมากขึ้น
- ถาม :** ถ้ามีจักขุประสาทก็สามารถมีจักขุวิญญาณได้ ใช่ไหม?
- ท่านอาจารย์ :** คิด ใช่ไหม?
- จน :** ต้องพิจารณาบ่อย ๆ เนือง ๆ เป็นปัจจัยให้สติเกิด
- ท่านอาจารย์ :** ต้องเข้าใจเหตุที่ทำให้สัมมาสติเกิด

ถาม :

चारार्ह :

อธิบายสติที่เกิดไม่พร้อมปัญญา กับเกิดพร้อมปัญญา
สติเป็นโสภณเจตสิก เกิดกับกุศลทั้งหมด เมตตากับเพื่อน
ไม่เกิดกับปัญญาก็ได้ ปัญญาเกิดกับจิตบางดวง เมื่อมี
ปัญญาต้องมีสติ เมื่อเจริญภาวนาต้องมีปัญญา เช่น รู้
ลักษณะสภาพธรรมที่กำลังปรากฏต้องมีปัญญา สมณะ
ต้องมีปัญญาด้วย เช่น ระลึกถึงความตายว่าเกิดเมื่อไรก็
ได้ แม้ขณะสนทนาธรรม ก็เป็นปัญญา สติและปัญญามี
ระดับต่าง ๆ กัน

ท่านอาจารย์ :

ตอนนี้มีสติไหม?

ตอบ :

ไม่รู้

ท่านอาจารย์ :

ถูก เพราะยังไม่ใช่สติปัญญา

चारार्ह :

ยังไม่เข้าใจพอที่จะเกิดสัมมาสติ บางคนคิดว่าสติเกิด
ตลอดเวลา เป็นไปไม่ได้

ท่านอาจารย์ :

มีปัญญา 3 ระดับ สัญญาณ มีศรัทธาในคำสอนของพระ
อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ละคำ เพราะเป็นความจริง
เช่น เห็นเป็นเห็น ไม่ใช่เรา มันคงพอหรือยัง? ถ้าพอ เป็น
ปัจจัยให้เกิดปัญญาต่อไป รู้ด้วยตัวเอง เข้าใจเห็นว่าเป็น
เห็น ที่ละเล็ก ที่ละน้อย จนเป็นปัจจัยให้รู้ตรงตามที่ได้ฟัง
มา ตามเหตุปัจจัย ไม่ใช่เรา

ถาม :

สติเกิดตอนนี้ได้ไหม? ถ้าฟังอย่างตั้งใจ

ท่านอาจารย์ :

ไม่ใช่คุณ!! แต่เป็นสติและปัญญา ที่ทำกิจจะลึกรู้

ถาม :

เมื่อยังไม่มีปัญญาก็ยังสงสัย

ท่านอาจารย์ :

ธรรมะต้อง "ตรง"

ซาร่าห์ :

ไม่ว่าจะสงสัย สติและปัญญาก็รู้ได้

...ณ กาลครั้งหนึ่ง

ที่ K'Lan Eco Resort ดาลัด เวียดนาม

๑๑ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๕๘

...ตอนนี้ก็กำลังเห็น แต่ก็ยังไม่เข้าใจ!!
เห็นความห่างไกลของปัญญาหรือยัง?...

(ภาพถ่ายโดยคุณนภา จันทรางศุ ขออนุโมทนาครับ)

กราบเท้าบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขออนุโมทนาในกุศลศรัทธาของสมาชิก ชมรมบ้านธัมมะเวียดนามทุกท่าน
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาพี่แดง (พลอากาศตรีหญิง กาญจนา เชื้อทอง)
สำหรับข้อความการสนทนาธรรม ที่ถอดความสดขณะฟัง มาให้ประกอบเรื่อง
และขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่านครับ

